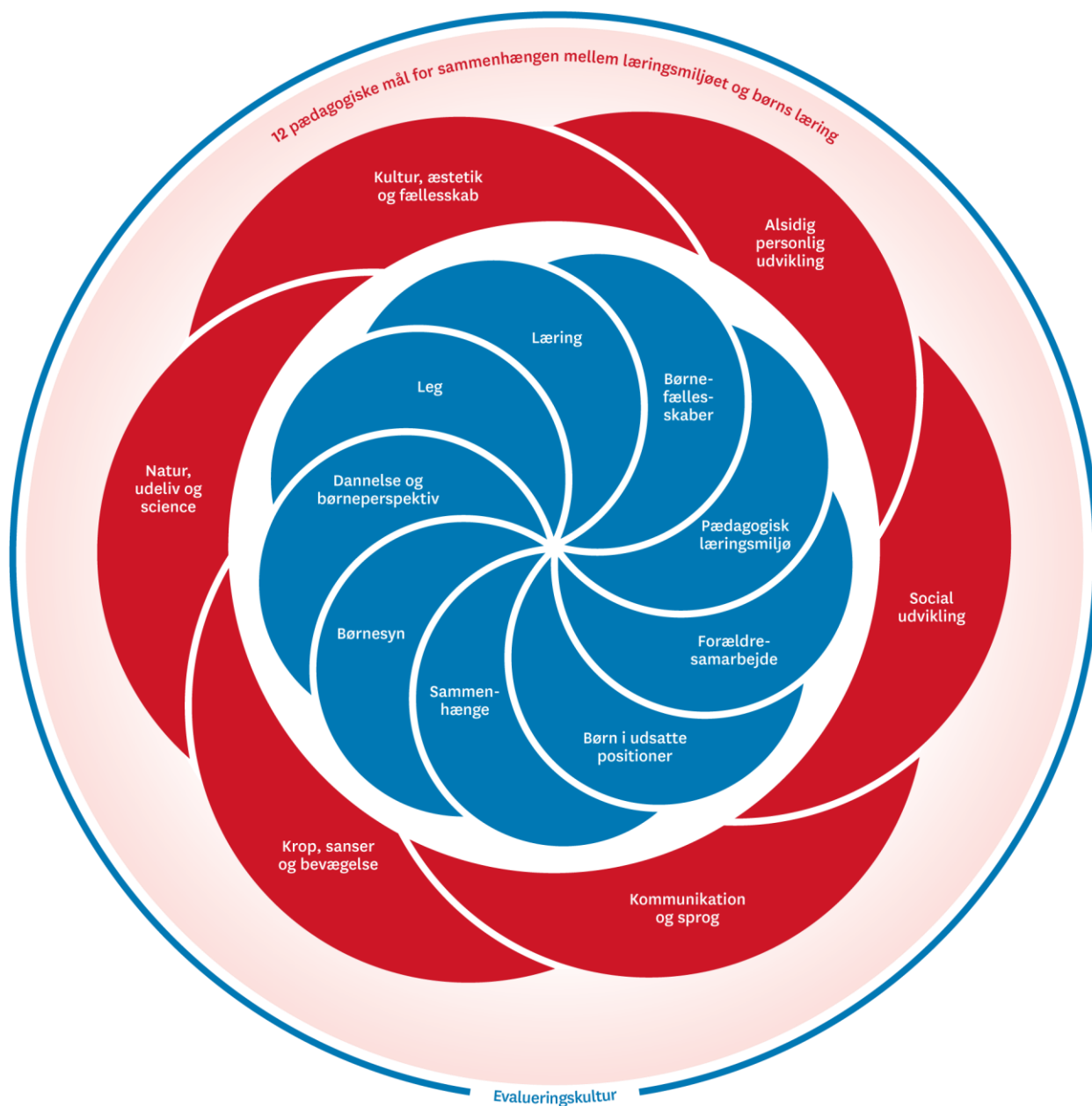

Pædagogisk læreplan for Damperen

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Damperen er en integreret institution på Vesterbro med:

7 vuggestuestuer med ca. 12 børn på hver stue.

4 børnehavestuer med ca. 22 børn på hver stue.

På alle stuer har vi tre medarbejdere: som udgangspunkt 2 pædagoger og 1 medhjælper.

Vuggestuen er fordelt på tre etager i bygningen på Eskildsgade 7. Der er legepladser fordelt på tre etager, én i stuetaen, én på 2. sal og én på vores tagterrasse på 4. sal. På tagterrassen er der etableret et drivhus og en urtehave, som når årstiden tillader det, benyttes til at børnene er med til at plante, så, og vigtigst af alt at de kan VANDER. Der er på hver etage et kreatum med mulighed for kreativ udfoldelse, på 1. sal har vi et sprog- og rytmikum som benyttes af alle stuer, og i stueetagen har vi en stor og lys sal med klatrevægge og masser af motorisk legetøj. Vuggestuen bruger nærmiljøet til ugentlige ture, hvor legepladser, togbanen og søerne bliver inspiceret og ænderne rippet af.

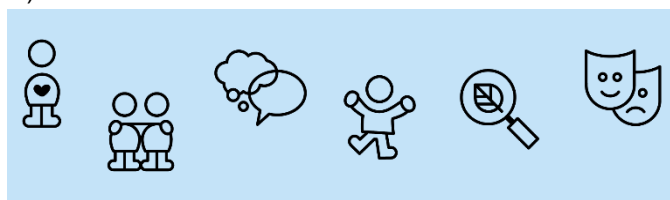
Damperen råder over flere christianiacykler, som tages i brug ved længere ture både af børnehaven og vuggestuen.

Børnehaven ligger i bygningen på Eskildsgade 17. Alle børnehavegrupper kommer på skift i vores udflytterdel Galoppen, beliggende i Ishøj Landsby. De er 14 dage i udflytteren efterfulgt af 14 dage hjemme på Vesterbro.

Matriklen på Eskildsgade huser over en masse indendørsplads, med mange rum i forskellige størrelse og finurlige vinkler. Bygningen er i to etager, hvor stueetagen bruges til stuer, kreatum og naturrum, og 1. salen har en stor sal, samt en spisecafe og køkken.

Børnehavens legeplads på Eskildsgade er ikke så stor, men til gengæld har vi masser af plads indendørs, samt en stor indendørs legeplads i forlængelse af den udendørslegeplads. Den indendørs legeplads er ikke opvarmet, og bruges derfor som en naturlig forlængelse af den udendørs legeplads, hvor der er mulighed for at sidde og læse, lave puslespil, tegne etc. Børnehaven bruger ligeledes vuggestuens legeplads, og tager ofte på legepladser rundt omkring i nærmiljøet.

Vores udflytter, Galoppen, ligger i Ishøj landsby og er en stor gammel muremestervilla beliggende i natur-skønne omgivelser, omgivet af æble- og pæretræer, en lille å til at fiske i og masser af plads at boltre sig på. Når børnene er i Galoppen er naturen i højsædet, og størstedelen af dagen tilbringes derfor udenfor, hvor insekter skal findes, maden laves over bål en gang om ugen, og mudder på bukserne hører med som en naturlig del af hverdagen. Galoppen er indrettet med funktionsrum, så hvert indendørs rum har et tema (rollelege, krea, konstruktion etc)

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv:

Vi arbejder med en anerkendende tilgang til børn og deres familier. Vi har fokus på, at omsorg, nærvær og faglighed går hånd i hånd, når der skal skabes et trygt og godt læringsmiljø for børnene samt et godt samarbejde med forældrene.

Vi lægger vægt på vigtigheden i, at barnet lærer at begå sig i forskellige forpligtende fællesskaber, ud fra børnenes individuelle udviklingszoner. Vi ser det som en forudsætning for at være i stand til at blive end del af nogle positive sociale relationer, som er med til at udvikle børnenes selvfølelse, selvtillid og selvværd. Når børn oplever at være noget værd og en vigtig medspiller i et fællesskab, er det med til at skabe grund for en positiv udvikling hos barnet.

Børnene skal have mulighed for daglig positiv kontakt til andre børn og voksne. Vi har derfor fokus på at udvikle børnenes sociale kompetencer, da disse er en forudsætning for at kunne indgå i positive sociale relationer.

Børn i alle aldre har brug for at lære at udsætte egne behov og tænke på andre. I vuggestuealderen er det vigtigt at lære at vente på tur og dele, mens børnehavebørnene skal lære til bruge deres sprog aktivt, lytte til hinanden, give plads til hinanden, hjælpe til når der er brug for det, og kunne tilsidesætte deres egne behov for en stund. Et børneliv, rummer ligesom et voksenliv, et stort følelsesspekter, hvilket er vigtigt for barnet at kunne navigere i. De små dagligdagskonflikter på legepladsen eller på stuen er lærerige for børnene, da det udvikler forståelsen af, hvilke regler der gælder, når man er sammen med andre. Alt sammen

færdigheder, der er vigtige at mestre, hvis man skal kunne indgå i positive relationer og være en del af både forpligtende og uforpligtende fællesskaber.

Den positive voksenkontakt starter for alle husets børn med noget så simpelt som et pænt *godmorgen* til det enkelte barn hver dag, så barnet har følelsen af at blive set fra det træder ind ad døren.

Vi sætter som voksne (både pædagoger og forældre) rammen for den positive stemning og kontakt.

Leg og læring:

Børns leg er basal for deres udvikling, meningsdannelse og læring. Det er gennem legen at børn lærer sig selv og deres omverden at kende. Vi bruger legen i dagligdagen til at hjælpe børnene med at kunne indgå i forhandlinger, danne deres egen mening, samt lytte til andre.

Vi møder børnene i deres nærmeste udviklingszone –og ikke hvor vi vil have, de skal være. På denne måde sikrer vi, at læring sker på barnets præmisser og at barnet bliver understøttet i det det i forvejen kan, som springbræt for den videre udvikling. Børnene oplever på denne måde, at deres kompetencer bliver set anerkendt og udnyttet, til gavn for dem selv og fællesskabet. Vi arbejder med succesoplevelser som grobund for læring.

Vi lader børnene undersøge og udforske detaljer, som får deres opmærksomhed –også hvis det afviger fra det planlagte. Vi ser dette som en forudsætning for at børnene føler at deres initiativer bliver set og hørt, så de føler sig som vigtige medspillere i hverdagens mange læringssituationer.

Vi er åbne for nye måder at skabe læring på. Vi ser det som en naturlig del af en faglig udvikling, at vi som voksne ser muligheden i læring i de små dagligdagsrutiner eller situationer der opstår i samspillet med børn. Når vi er åbne og lyttende overfor børnenes initiativer og opmærksomhedsfokus, oplever vi at vi dagen igennem kan skabe læring for børnene, og ikke kun gennem planlagte aktiviteter.

Vi deler børnene op i grupper alt efter hvilke kompetencer de har behov for at udvikle. Ved opdeling sikrer vi, at den pædagogiske aktivitet er tilpasset den aktuelle børnegruppens behov.

Børnenes interesser og initiativer bruges aktivt i skabelsen af fællesskaber, da personalet herigennem får indsigt i, hvad der optager børnene (barnets spor), og de kan derefter tilrettelægge det pædagogiske arbejde, så børnene dermed får medbestemmelse, hvilket skaber ejerskab.

Når børn leger, er fantasi, spænding, lyst og engagement i højsædet. Kreativitet, sprog og kropslige udtryk er flettet ind i hinanden, og legen bliver dermed central for udviklingen af sprog og sociale kompetencer. Leg og læring er for barnet en helhed og ikke noget, der kan skelnes imellem eller adskilles.

Børnefællesskaber:

Vi arbejder med børnefællesskab som en naturlig del af hverdagen. Gennem en anerkendende pædagogisk tilgang til børnene, har vi fokus på inklusion som værende grundstenen for udvikling af børnefællesskaber til alle. Alle børn skal ses og høres, og det er det pædagogiske personales ansvar at sikre, at alle børn går hjem med denne følelse hver dag.

Vi kommunikerer på tværs af stuerne, og deler børnene op efter interesse, udviklingstrin og behov, så vi sikrer at alle børnenes forskelligheder tilgodeses.

Vi er tryghedsskabende og inkluderende når vi rammesætter leg, og vi griber tidligt ind når vi ser tegn på eksklusion. Dette gøres ved at vi har en italesættelse over for børnene, når vi observerer børn der ikke er aktivt deltagende. På denne måde skabes social opmærksomhed, så alle børn bliver set og inviteret i de daglige lege og fællesskaber.

Børnenes interesser og initiativer bruges aktivt i skabelsen af fællesskaber, da personalet herigennem får indsigt i, hvad der optager børnene (barnets spor), og de kan derefter tilrettelægge det pædagogiske arbejde, så børnene dermed får medbestemmelse, hvilket skaber ejerskab.

For at sikre at alle børn har samme muligheder for at indgå i et fællesskab, er man nødt til at tage udgangspunkt i det enkelte barn. Vi skal altså behandle børnene forskelligt, for at behandle dem ens. Dette forstås ved, at det pædagogiske personale tager udgangspunkt i det enkelte barns udviklingstrin, og derefter justerer krav og forventninger herefter. Hvis barnet eksempelvis har svært ved at tage sit tøj på selv, når det skal på legepladsen og dermed altid kommer sidst ud, er det vigtigt at personalet laver en opvejning af hvor vigtigt det er, at barnet selv får tøj på, kontra at barnet kommet ud i tide til at kunne komme med i nogle legerektioner. På denne måde er der altid en vurdering, der sikrer at alle børn får samme muligheder for at indgå i et børnefællesskab.

Det er altid de voksnes ansvar, at det enkelte barn er inkluderet i børnegruppens fællesskab. Hvis vi oplever situationer, hvor dette ikke lykkedes, har vi mulighed for at søge sparring og støtte til en udvikling af praksis via vores ressource team bestående af et bredt fagligt spektrum af sundhedsplejersker, støttepædagoger, psykologer, socialrådgivere, tale-/hørelærere og pædagogisk konsulent.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

De pædagogiske læringsmiljøer i Damperen skal være synlige hele dagen. Vi arbejder med en forståelse af at alle aktiviteter og rutiner er læringsmiljøer, og at de derfor ikke kun er defineret som planlagte vokseninitierede aktiviteter. Alle aktiviteter i dagligdagen som eksempelvis aflevering, bleskift, frokost, tøj af og på etc. er læringsmiljøer der skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Dette indebærer, at børnenes læring ikke er afgrænset til halvanden times pædagogiske aktiviteter om formiddagen, men finder sted gennem hele dagen.

Det pædagogiske personale er grundige i deres overvejelser omkring læringsmiljøer der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet og børnegruppens sammensætning.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi vægter forældresamarbejdet højt, da vi ser det som et ligeværdigt samarbejde omkring børnenes udvikling, trivsel og læring. Vi ser forældrene som en styrke, og ønsker derfor en inddragende tilgang, som åbner op for en tillidsbaseret interaktion i det daglige.

Vi lægger vægt på personalets faglighed i samtaler med forældre, og ønsker en forståelse af at personalet ved en masse om børn og børnegruppens trivsel og læring, men forældrene ved mest om lige netop deres barn. På denne måde opnår vi en bredspektret viden om barnet og kan tage afsæt i dette i vores pædagogiske praksis.

For at skabe et tillidsfuldt miljø, er det vigtigt for os, at der er en gensidig respekt mellem forældre og personale. Forældrene skal kunne komme til personalet med alt, hvad der vedrører deres barn og familien, om det være sig store livsændringer eller de små daglighedsting. Denne viden er essentiel i det pædagogiske arbejde omkring sammensætningen af differentierede børne-læringsgrupper. Ligeledes skal personalet kunne komme til forældrene, hvis der er nogle omstændigheder i barnets institutionsliv, der kræver en forældreinddragelse. På denne måde skaber vi de bedste muligheder for et godt samarbejde omkring det enkelte barns udvikling, trivsel og læring, og barnet oplever en sammenhæng mellem institutionslivet og hjemmelivet.

Vi tilbyder en samtale mellem forældre og pædagoger inden opstart i vuggestuen, så vi allerede inden start kan få opbygget en relation og forventningsafstemme det kommende forældresamarbejde omkring lige netop deres barn. Herudover tilbydes forældrene en almindelig forældresamtale om barnets trivsel og udvikling løbende gennem både vuggestue og børnehavetid, og afsluttes med en samtale omkring barnets kommende skolestart.

Vi prioriterer forældresamarbejdet højt og ser vores forskellige sociale arrangementer i løbet af året som en investering i samarbejdet.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi samarbejder på tværs af stuer og teams, så alt pædagogisk personale er informeret og opmærksomme på børn i udsatte positioner. På denne måde sikrer vi, at der hele dagen er et fokus på at skabe læringsmiljøer der inkluderer alle børn i differentierede fællesskaber.

Damperen er en stor daginstitution og børnene vil derfor møde mange forskellige voksne igennem dagen. Vi arbejder derfor med vidensoverdragelse, så vi sikrer at alt det faste personale har den nødvendige viden om børn der står i en udsat position. Dette gøres på teammøder eller personalemøder, så alle får den nødvendige information, og kan arbejde pædagogisk ud fra det.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Den sidste overgang vi skal hjælpe barnet med, er overgangen fra børnehave til skole. Vi har i børnehaven en skolegruppe, som består af de kommende skolebørn. I denne gruppe arbejdes der målrettet med skoleparathed med afsæt i børnenes lyst, læring og medbestemmelse. Vi ser skoleparathed som en sammensætning af mange forskellige kompetencer, og arbejdet med skoleparatheden kan derfor have mange forskellige udtryk. Børnene har en naturlig nysgerrighed omkring bogstaver og det skrevne sprog, men udover

dette arbejdes der i større grad med barnets selvhjulpenhed og sociale kompetencer, som er vigtige aspekter af skoleparathed.

Der arbejdes for eksempel med:

- Motorik: Holde på en blyant, gribe/kaste, farve inden for afgrænsede områder, binde snørebånd, højre/venstre koordination etc.
- Personlige kompetencer: Indgå i leg med andre, klare små opgaver (rydde op, dække bord), lytte og udskyde egne behov, nysgerrighed, koncentration og opmærksomhed.
- Sprog: Kan sine personlige oplysninger (navn, adresse, fødselsdag), forståelse for tidsbegreber (i går, i morgen etc.), farver og tælle.
- Selvhjulpen: Kan klare toiletbesøg selv, påklædning, vide hvor ens ting er, videregive beskeder.

Ved overgangen fra børnehave til skole, laves der en 5-års sprogtest på alle børnene. Testen er en helhedsvurdering af barnet, og forældrene inddrages i denne proces både ved en egenvurdering af barnets sproglige kompetencer samt en forældresamtale.

I efteråret afholder den skole, vi som institution samarbejder med, en besøgsdag, hvor institutionens kommende skolebørn kommer på besøg får mulighed for at se nogle af deres kommende skolekammerater.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi har et samarbejde med de nærliggende institutioner, så vi kan benytte hinandens faciliteter. Vi gør ligeledes brug af de gratis tilbud som kommunen tilbyder i form af biblioteker, bemandede legepladser o. lign.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske og æstetiske børnemiljø er løbende i fokus, med et blik på hvilke rum og indretning der inviterer til bestemte aktiviteter. I august 2019 er igangsat et kompetenceudviklingsforløb for den samlede personalegruppe, der har til formål at skærpe bevidstheden omkring indretningens betydning for læring og trivsel.

Det psykiske børnemiljø er specielt i fokus i børnehaven, hvor der arbejdes mod mobberi og "det at føle sig udenfor". Der arbejdes med "Fri For Mobberi" som er en del af Mary-fondens undervisningsmateriale.

Børnene skal have mulighed for daglig positiv kontakt til andre børn og voksne. Vi har derfor fokus på at udvikle børnenes sociale kompetencer, da disse er en forudsætning for at kunne indgå i positive sociale relationer, som skaber et godt psykisk børnemiljø.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Personlig udvikling og dannelse tænkes som barnets måde at vokse på, udvikle værdier, og lære sig selv at kende som individ, og som en del af fællesskabet. At barnet kan udvikle sit eget helt specielle potentiale.

Udviklingen af barnets egen opfattelse, egen vurdering og kritisk sans.

Barnets selvtilid (udspringer af selvværdet, og handler om tro på hvad man kan) og selvfølelse (berettigelse og indre følelse af værdi for den man er).

Selvhjulpelighed på alle områder giver barnet de bedste forudsætninger for sin personlige udvikling.

Vi prioriterer tid til, at barnet kan eksperimentere og udforske, både i hverdagssituationer (garderobe, spisning osv...), samt i leg.

At børnene en stor del af tiden er i mindre grupper med en voksen, sådan at barnet bliver set og hørt, får tid og nærhed. Herudover giver dette plads til at udfolde sig i en tryk sammenhæng.

At vi hver dag balancerer mellem både voksenstruktureret aktivitet, og børneinitieret lege, sådan at barnet bliver mødt af mange slags oplevelser og muligheder.

Vi arbejder anerkendende omkring at spejle og sætte ord på børnenes oplevelser og følelser.

Vi værdsætter de enkelte børn, og sætter en ære i at de også selv oplever det sådan.

Vi arbejder aldersbetinget, ift. hvad den enkelte aldersgruppe har behov for.

Eksempler på aktiviteter og metoder:

Alle børn bliver nævnt, set og hørt individuelt ved morgensamlingen. Der er tid og plads til, at hver især kan byde ind.

Om formiddagen bliver børnene delt op i mindre grupper med hver sin voksen, hvor de voksne tager styringen på at give børnene alderssvarende oplevelser og læring.

Vi inddrager børnene i praktiske dagligdags opgaver. F.eks. borddækning, fejning, fylde depoter op.

Vi har en struktureret dagligdag, som er genkendelig og tryk for barnet.

Vi prioriterer, at alle børn har en-til-en voksenkontakt i løbet af dagen.

Eftermiddagen er afsat til børneinitieret lege med de voksne som deltagere og støtte for en god og fordybet leg.

Sådan støtter vi børn med særlige behov

For at kunne imødekomme børn med særlige behov har vi følgende praksis:

At børnene kommer i mindre grupper og sammenhænge, hvor der er mere ro og overskuelighed.

At vi søger at støtte børnene i deres forskelligheder, og skabe rum og plads for den enkelte, så barnets personlige udfordringer også bliver tilgodeset.

Et tæt forældresamarbejde., så vi sikrer en genkendelighed mellem institution og hjem.

Tydelige rammer og beskeder, så barnet oplever autentiske voksne.

Rutiner og gentagelser.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sociale kompetencer udvikles i fællesskaber og gennem relationer til andre. Barnets tro på sig selv og tillid til andre er i høj grad afgørende for dets mulighed for at etablere nære relationer og indgå i fællesskaber med andre. Følelsen af selvværd og ligeværd er en betingelse for at fastholde gensidigheden i relationer, ligesom barnets evne til at forstå og sætte sig ind i andres tanker, følelser og handlinger. Også barnets kommunikative kompetencer, færdigheder og viden er væsentlige faktorer for at opnå social accept og anerkendelse. Barnet skal kunne give, modtage og påtage sig ansvar. I legen udvikler børn sociale kompetencer, idet legen ofte starter med forhandlinger om, hvad man skal lege, hvem man skal lege med, og hvilke

ting der skal inddrages i legen. Som i alle forhandlinger kan der i legen opstå uenigheder, og barnet får derigennem erfaring i at samarbejde, håndtere konflikter og sige til og fra.

Understøttelsen af de sociale kompetencer foregår hele dagen i alle interaktioner, børnene har med hinanden og med de voksne. Den daglige praksis er derfor indrettet efter på bedst mulig vis at kunne udvikle, udfordre og understøtte børnenes sociale kompetencer.

Eksempler på aktiviteter og metoder:

Samling hvor vi øver os i at se hinanden og behovsudsætte (efter alder) samt kunne lytte til, hvad andre har at fortælle, turtagning og at kunne afstemme sig efter hinanden. Børnene skal lære at give plads, men også at tage plads.

Anerkendelse, spejling og italesættelse af barnets følelser og oplevelser

Opfordring til at hjælpe hinanden alt efter niveau

Øvelse i god omgangsform – vi siger godmorgen til hinanden hver dag

Aktiviteter i både større og mindre grupper, hvor børnene har brug for forskellige sociale kompetencer

Mulighed for rollelege og parallellege i forskellige legekonstellationer. Dette sker både med og uden voksenguidning.

Tydelig italesættelse af legens spilleregler

Guidning i den gode leg med de voksne som aktive deltagere

Italesættelse af og forventning til, hvordan vi er sammen i vores fællesskab

Brug af Fri for mobberi til at understøtte praksis

Sådan støtter vi børn med særlige behov

Nogle børn kan have sværere ved at afkode de sociale spilleregler og derved være udfordret i fællesskabet. Det er vores ansvar at skabe rammerne for, at det enkelte barn har mulighed for at indgå i forskellige fællesskaber – store som små – og derved øve sig i forskellige kontekster.

Vi arbejder med at støtte barnet i at udvikle de sociale kompetencer ved bl.a. at guide barnet i legen og de sociale spilleregler undervejs, som de opstår. Vi er rollemodeller for børnenes interaktion og har som pædagoger muligheden for at gå foran eller ved siden af barnet i legen, og til sidst bag barnet som eventuel støtte i udviklingen af de sociale kompetencer.

Børn med særlige behov kan have brug for at indgå i mindre fællesskaber og herved have en øvebane for at videreudvikle de sociale kompetencer, som barnet senere hen kan overføre til andre lignende situationer. Vi arbejder derfor i mindre børnegrupper i planlagte pædagogiske aktiviteter, hvor børnene sammensættes efter forskellige kriterier som for eksempel det sociale aspekt og en specifik udvikling heraf.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sprog eller kommunikation, hvad enten det er; tegnsprog, kropssprog, billedsprog eller talesprog er én af børns vigtigste forudsætninger for at udvikle deres sociale kompetencer og indgå i fællesskaber. Sprog har stor betydning for, hvordan børn erfarer, danner relationer, oplever og forstår verden, andre og sig selv.

Et bredt ordforråd er vigtigt for at børn kan beskrive de forskellige nuancer i deres følelsesregister samt deres sanser og oplevelser.

For at støtte børn i at udvikle deres kommunikative kompetencer, er det vigtigt at vejlede dem i sammenhængen mellem mimik, tale og kropssprog. Ved at beherske dette kan børn udtrykke deres egne følelser og oplevelser nuanceret og derved også opnå en bredere indsigt i andres følelser, måder at udtrykke sig og oplevelsesverden.

Den daglige dialog er vigtig for, at barnet lærer at tale, lytte, vente på tur og stille spørgsmål.

Yderligere er daglig dialog et pædagogisk redskab, hvormed man kan støtte børn i at udvikle evner til at kunne forstå, anerkende og give plads til andre - samt selv at føle sig forstået. Dette er et vigtigt middel til konfliktløsning.

De sociale dynamikker i børnegruppen på en stue defineres af børnenes evner til at sætte grænser, udtrykke deres følelser og dermed børnenes muligheder for at blive forstået og anerkendt i gruppen.

Arbejdet med sprog og kommunikation kommer til udtryk i børnenes dagligdag i alt fra samling til eftermiddagsaktiviteter. Vi har fokus på at lave aktiviteter der støtter de sproglige kompetencer.

Eksempler på aktiviteter og metoder:

- Historieoplæsning samt genfortælling og samtale.
- Dialogisk læsning
- Leg med rim og remser
- Sang
- Daglig dialog
- At sætte ord på for børn, for at støtte dem i at udtrykke en følelse, oplevelse eller andet.
- Aktivitetskasser med sproglege opdelt efter alder og udviklingstrin.

For at støtte alle børn i udviklingen af et nuanceret sprog, sættes der i praksis ord på alle handlinger, hændelser og oplevelser i dagligdagen udført af såvel voksne som børn. Ved at præsentere børnene for et nuanceret sprog, giver vi dem muligheden for selv at benytte sig heraf og lagre sprogets diversitet.

Sådan støtter vi børn med særlige behov

Børn udvikler sig forskelligt, og nogle børn vil have brug for ekstra støtte og særlig opmærksomhed på deres sproglige udvikling – det være sig det verbale sprog eller sprogforståelsen.

Vi kan bl.a. foretage aktiviteter med dem i sprogrummet. Her kan der arbejdes målrettet med enkelte børn eller børn i mindre grupper. Fx kan der arbejdes med barnets ordforråd.

I vuggestuen foregår der daglig sprogstimulering, både i hverdagsaktiviteter, samlinger og spisesituationer. Her sørges fx for, at en pædagog har særligt fokus på et barn, hvis det har behov for ekstra støtte.

Børnehaven tager til Legeteket (et fælles sprogtilbud i klyngen) med børn med særligt behov for støtte i sproglig udvikling. I Legeteket er der ansat en sprogpædagog, som arrangerer aktiviteter for børn med behov for særlig støtte.

Herudover har vi som institution mulighed for at tage kontakt til områdets tale/høre pædagog, der kan komme og observere og give pædagogerne feedback og ideer til, hvordan der kan arbejdes med at støtte børn med særlige behov.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Gennem sansning og bevægelse lærer børn sig selv og omverdenen at kende. Via sansninger åbner der sig nye måder at se verden på.

Kroppen er noget, vi bruger for at udtrykke os både via kropssprog, fysisk aktivitet og humør. Igennem krop og bevægelse får børnene en mulighed for at udforske verden og lære nye ting igennem leg, sansninger og fællesskab. De får en fornemmelse af sig selv og andre omkring sig. De lærer at mærke efter, finde grænser og udtrykke deres vilje. De udvikler færdigheder, som gør dem mere selvstændige, selvsikre og stærke til at begå sig i dagligdagen.

Vi bruger både vores forskellige legepladser, tumlesalen og udflytteren Galoppen til daglig bevægelse og leg. Dette er både i forhold til børnenes frie leg og bevægelse samt til strukturerede pædagogiske aktiviteter med fokus på krop og bevægelse. Vores forskellige legepladser tilbyder noget forskelligt ift. kropslige udfordringer, hvorfor vi er opmærksomme på at give børnene muligheden for at benytte alle legepladser.

De strukturerede pædagogiske aktiviteter kan se forskellige ud i forhold til børnegruppens alder, sammensætning og forudsætninger men har alle fokus på at støtte børnenes kropslige udvikling og stimulere sanserne.

På stuerne har vi fokus på vores fysiske læringsmiljøer og prøver at skabe muligheder for daglige fysiske udfordringer og give plads til fysisk udfoldelse, det være sig vuggestue såvel som børnehave.

Vi arbejder med at inddrage børnene mest muligt i dagens opgaver og rutiner fx dække bord, hente frugt, gå på trapper generelt og til og fra krybberum i vuggestuen. Generelt er der stort fokus på selvhjulpethed i det daglige – både i børnehave og vuggestue.

De voksne er rollemodeller, de går forrest og guider børnene, så de både bliver udfordret, men samtidig er trygge og derfor udvikler mod på at kaste sig ud i at lære nye færdigheder. Vi ser det som vores opgave at motivere og inspirere børnene via lege og aktiviteter, der tager udgangspunkt i deres interesser og begrebsverden, som vi bygger videre på.

Sådan støtter vi børn med særlige behov

Vi har fokus på det enkelte barns behov og ressourcer og på gruppen som dynamisk helhed. Børn med særlige behov inddrages både i fællesskabet, men modtager også særlig guidning og indgår ofte i en mindre gruppe med særligt fokus på specifikke mål og udfordring ift. motorik.

Derudover trækker vi på ekstern rådgivning og ressourcer fra vores ressourceteam i området, når vi mener, at dette kan gavne barnet og dets udvikling. Her modtager vi råd og vejledning i, hvordan vi bedst støtter barnets i dets kropslige udvikling og eventuelle udfordringer.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnene skal opleve en introduktion til naturen som eksperimentarium, hvor oplevelser, kroppen og sansningen er i centrum. Hvor de voksne følger børnenes spor i naturen og undres sammen med børnene. Den voksne understøtter børnenes nysgerrighed gennem dialog.

De voksne har ikke nødvendigvis altid svarene men er garant for at give alle spørgsmål en betydning og hjælpe med at finde meningsfulde svar.

I naturen understøttes børnenes egenrådighed, det er muligt for børn at søge væk fra voksnes beskyttende blikke og skabe sig egne erfaringer uden at blive afbrudt af regler.

Naturen ses både som den natur, vi oplever i byen på legepladsen eller i nærmiljøet på Vesterbro, og som den natur, vi har, når vi tager i vores udflytter.

Vi har derfor muligheden for at opleve og sanse naturen på forskellig vis.

Eksempler på aktiviteter og metoder:

I vuggestuen:

- Her har vi en fast turdag om ugen, hvor vi cykler eller går ud i vores nærmiljø og ser, mærker og lytter til naturen på vores vej.
- Vi sanser naturen i nærmiljøet for på den måde at understøtte den sansemotoriske udvikling.
- Vi har planter på husets forskellige legepladser, børnene deltager i pasningen af disse. Nogle af planterne giver grøntsager, som høstes og spises.
- I dagligdagen snakkes der med børnene om vejret i forbindelse med samling og påklædning.
- Vi leger ude i alt slags vejr.
- De største vuggestuebørn tager med i udflytteren så vidt muligt, når de nærmer sig børnehavetiden.

I børnehaven:

- Vi dyrker naturen både i børnehaven på Vesterbro og i udflytteren.
- På Vesterbro går vi tur i nærmiljøet, mens vi snakker om den natur, som er omkring os. Til samlinger snakkes der om vejr og skiftende årstider.
- I udflytteren laves der mad over bål, hvor naturens råvarer benyttes. Børnene deltager i forberedelserne af bål og råvarer, og processen understøttes med en dialog.
- Vi betragter årstiderne skifte, går på insektjagt og undersøger vandhuller i nærheden.
- I udflytteren udfordres traditionelle indelege ved at blive rykket ud i naturen.
- Vi følger børnenes spor og nysgerrighed i planlægning af aktiviteter og dialog.

Sådan støtter vi børn med særlige behov

Nogle børn udfordres af de sanseindtryk, som naturen giver. Her sørger vi for, at barnet får mulighed for at sanse og opleve naturen i eget tempo samtidig med at barnets introduceres til og udfordres heri.

Naturen giver børnene mulighed for på flere niveauer at arbejde med det sansemotoriske system, og ved at give børn med eventuelle motoriske udfordringer lov til at udfordre sig selv kropsligt i naturen, kan vi styrke kropsbevidstheden og trygheden i at turde prøve nye ting.

Vi arbejder med børnene i mindre grupper og kan derved støtte det enkelte barn i udviklingen af deres kompetencer mere målrettet.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kultur, æstetik og fællesskaber, er med til at præge børns forståelse og tilgang til verden. Vi arbejder med de tre aspekter af temaet:

- Kultur **for** børn
- Kultur **med** børn
- Kultur **af** børn

Kultur for og med børn dækker over mange forskellige kulturtyper, som de fleste børn har kendskab til. Dette kan være teater, musik, computerspil, museer, afholdelse af fødselsdage, juletraditioner, diverse andre traditioner samt præsentation og deltagelse i nye og måske ukendte traditioner, som eksempelvis

Halloween og Eid. Disse temaer kræver, at voksne enten formidler eller deltager i eller præsenterer børnene for de kulturelle tilbud.

Kultur af børn og børns egen kultur handler om at børn i sig selv er kulturskabende. Man kan sige, at de kulturelle udtryk og værdier som frembringes gennem leg og aktiviteter, i sig selv skaber mening for børnene her og nu. Legen bliver derigennem til kulturelt formgivende processer. De kan være sange, sanglege, rim, remser, rytmer mm.

Kulturen er med til at bidrage til en forståelse for, at verden og mennesker er mangfoldige, hvilket er med til at skabe inkluderende fællesskaber.

Vi giver børnene mulighed for at opleve og eventuelt deltage i teater, musik, dans, museumsbesøg, forskellige madkulturer og forskellige kunstneriske arbejdsformer.

Vi holder fokus på børnenes egne initiativer og følger og giver plads til fantasien. Vi giver børnene mulighed for at eksperimentere i spontant opståede aktiviteter, samt i pædagogisk planlagte aktiviteter.

Vi gør Ipads og andre relevante medier tilgængelige, som kan støtte op omkring den kulturelle aktivitet.

Vi tager del i traditioner som jul, fastelavn, påske, pinse, fødselsdage osv.

Vi er som pædagoger gode rollemodeller, der aktivt deltager i dans, musik, leg, værksteds kreativitet mm.

Vi har i både vuggestue og børnehave kreative værksteder, hvor det kulturelle udtryk kan tage forskellig form alt efter materialevalg.

Sådan støtter vi børn med særlige behov

Alle børn er forskellige og kan bidrage med forskellige kompetencer ift. kulturskabelsen. Vi skaber rum for, at det enkelte barn kan bidrage til det kulturelle fællesskab og sørger for, at barnet kan udvikle sin egen kulturelle udtryksform. Vi støtter børn med særlige behov til at deltage i det kulturelle fællesskab med deres individuelle udgangspunkt.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Stuemøderne, samt møder på tværs af stuer/teams, bruges blandt andet til planlægning og evaluering af pædagogiske tiltag. Ledelsen deltager aktivt på stuemøder i det omfang det kan lade sig gøre, og er med til at opretholde fokus på kerneopgaven og den løbende evaluering af tiltag, handleplaner, forældresamarbejde etc.

Vi har fokus på indretning og etablering af læringsmiljøer som indbyder til leg, læring og fællesskab.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Ny styrket læreplan evalueres ud fra materiale der udarbejdes af ledelsen. Materialet skal sikre evaluering af alle temaer og pejlemærker, hvor der vil være nedslag i forskellige rutiner.

F.eks. vil man i rutinen "måltidet" skulle evaluere på hvordan vi arbejder pædagogisk med børnefællesskaber, børn i udsatte positioner, social udvikling etc.